

Notulen van de vergadering van de Ministerraad op 11 aug. 1961

*Na afloop van de Rijksministerraad, Trêveszaal.

Aanwezig: De Minister-President De Quay (Voorzitter) en de Ministers Beerman, Korthals, De Pous en Veldkamp (afwezig zijn de Ministers Van Aartsen, Cals, Klompé, Luns, Marijnen, Toxopeus, Visser en Zijlstra).

Tevens zijn aanwezig de Staatssecretarissen Bot (punten 2d en 15d), Calmeyer (punt 2a), Van Houten (punten 2a – 2d en 3) en Schmelzer (punten 1 en 2a).

Secretaris: J. Middelburg.

2. Buitenlands beleid

c. Internationale Rode Kruis in Indonesië

Staatssecretaris *Van Houten* heeft een aantekening ontvangen, die Mr. Blom op verzoek van Minister Klompé heeft gemaakt over een rapport van het Internationale Rode Kruis omtrent Indonesië. Uit dit rapport blijkt, dat de Indonesische Regering eraan vast houdt, dat het Indonesische Rode Kruis verantwoordelijk blijft voor het humanitaire optreden jegens Nederlanders en spijtoptanten in Indonesië. De Vertegenwoordiger Durand van het Internationale Rode Kruis heeft als compromis voorgesteld, dat iemand van deze organisatie zal optreden als agent liaison. De *Minister-President* ondersteunt de gedachte, dat er een vertegenwoordiger van het Internationale Rode Kruis als verbindingsman zal komen. De *Raad* stemt hiermede in.

Staatssecretaris *Van Houten* deelt voorts mede, dat in Indonesië de nog lopende pensioenen en onderstanden over juli zijn uitbetaald. Voorts is de uitreisprocedure voor spijtoptanten e.d. zodanig versneld, dat men zijn papieren in Djakarta in een week kan krijgen. Spreker zal Minister Beerman een afschrift van de notitie zenden.

d. Nieuw-Guinea (Zie notulen Ministerraad 4 augustus 1961, punt 2g. #Zie ook notulen MR 18/8/61, punt 2c.)

De *Minister-President* deelt mede, dat een instructie aan onze posten in 20 hoofdsteden is uitgegaan, nadat tevoren de tekst hiervan aan de Ministers, die in Den Haag aanwezig waren, was toegezonden. Het is de bedoeling, dat een deel van de vreemde regeringen reeds direct over suggesties inzake internationalisering van Nieuw-Guinea worden gepolst, terwijl voor de overige van de 20 posten een embargo geldt. De bedoelde Ministers zijn met de instructie akkoord gegaan, met dien verstande, dat Minister Beerman zich erbij heeft neergelegd, dat in de tekst werd gesteld, dat landen zoals Indonesië, niet bij een trustschap betrokken zouden kunnen worden, als zij het zelfbeschikkingsrecht niet erkennen. Spreker ziet het zelfbeschikkingsrecht als een kernpunt voor het Nederlandse beleid, maar Minister Beerman acht dit begrip te vaag.

Minister *Beerman* bevestigt, dat hij met het begrip "zelfbeschikkingsrecht" moeilijkheden heeft, omdat het zowel in de praktische politiek als in het volkenrecht zo vaag is. De Amerikaanse Minister van Buitenlandse Zaken achtte het een ongeluk (calamity), dat dit woord gevallen was. Als men stelt, dat een natie het zelfbeschikkingsrecht heeft, doet zich in de eerste plaats de vraag voor wat een Natie is en verder, of bijv. aan een provincie ook dit recht toekomt. Men denke ook aan de Zuidelijke Staten in Amerikaanse burgeroorlog: het recht op secessie werd toen niet erkend. Na de Eerste Wereldoorlog is gesteld, dat de volkeren zelfbeschikkingsrecht hebben. Na de Tweede Wereldoorlog wordt dit recht in het Handvest van de Verenigde Naties genoemd, evenals tevoren in het Atlantic Charter. In het onderhavige geval zit spreker met de moeilijkheid, dat er in Nederlands-Nieuw-Guinea geen subject voor

zelfbeschikkingsrecht is, aangezien de bevolking geen gemeenschappelijke historie heeft, niet één taal noch één staatsverband bezit. Het is daarom wel wenselijk, dat men zich gaat afvragen hoe men zich de verwerkelijking van het zelfbeschikkingsrecht door de bevolking van Nieuw-Guinea voorstelt. Volgens een Australische Minister zou voor het Australische deel voorlopig geen sprake kunnen zijn van uitoefening van het zelfbeschikkingsrecht. Spreker wijst er voorts op, dat men in een geval als Zuid-Tirol de bevolking zou kunnen laten stemmen, maar die voor dat gebied mogelijke oplossing, zou politiek niet wel mogelijk zijn, omdat andere dingen dan het zelfbeschikkingsrecht hier belangrijker zijn. Hij vraagt zich af of het accent niet meer ware te leggen op waarborgen voor een goede administratie en geleidelijke ontwikkeling, waarvoor ons land zich substantiële offers getroost, die ook in de toekomst voor Nieuw-Guinea nodig zullen blijven.

De *Minister-President* herinnert eraan, dat de gedachte is, dat een missie van de Verenigde Naties naar Nieuw-Guinea komt om te zien hoe de situatie is en dat een trustschap voor dit gebied wordt ingesteld om tijd te hebben voor het scheppen van de voorwaarden, dat de bevolking zich over het bestuur van het land kan uitspreken. Staatssecretaris *Bot* voegt hieraan toe, dat het zelfbeschikkingsrecht door ons gebruikt wordt om te komen tot ontwikkeling van de Papoeabevolking. Dan kan getracht worden via de Verenigde Naties tot effectuering van het zelfbeschikkingsrecht te komen. Wat Minister *Beerman* omtrent de uitoefening van het zelfbeschikkingsrecht zeide, is dan nu nog theoretisch.

De *Minister-President* stelt voor op deze kwestie eventueel terug te komen, nadat de reacties op de polsingen bekend zijn. De *Raad* verklaart zich hiermede akkoord.

15. *Ingekomen stukken en mededelingen*

b. *Toelating van mensen uit Indonesië*

De *Minister-President* stelt aan Minister *Beerman* voor de bespreking over het vraagstuk van de spijtoptanten in de Tweede Kamer bij de Algemene Beschouwingen of reeds op een eerder tijdstip ambtelijk te laten voorbereiden. Minister *Beerman* stemt hiermede in.

d. *Benoeming van de Directeur-Generaal voor de zaken van Nederlands-Nieuw-Guinea*

Staatssecretaris *Bot* is voornemens de heer A.M. Kottier voor te dragen ter benoeming tot Directeur-Generaal voor de zaken van Nederlands-Nieuw-Guinea met ingang van 15 augustus 1961. De *Raad* verklaart zich hiermede akkoord.
